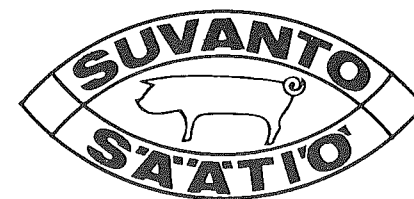

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1984

TOUKOKUU

Petäjäjärveläiset Imatran retkellä v. 1925. Kuvassa on tunnistettavissa ainakin Hilja ja Ville Kaarineva, Hulda ja Juho Nuora, kirjoittajamme ja kuvan lähettäjä Maire Salmela edessä vasemmalla.

50 vuotta yhdessä 11. 12. 1983

50 vuotta, ajatellen eteenpäin, on pitkä aika. Mutta kun se on jo takanapäin, niin se on lyhyt, lyhyt aika. Silloin kauan sitten olivat ympärillä hanki ja jää. Samoin ne olivat täälläkin Kanadan korvessa. Niin samanlaista ja kuitenkin erilaista ja välissä 50 elinvuotta. Muistelen menneitä vuosia, niin on myönnettävä etteivät ne ole olleet ruusuilla tanssimista "Tonavan aaltojen" tahdissa. Mutta huonomminkin voisi olla. Onhan ihanaa, että elää vielä ja kaikki on olosuhteisiin kat-

soen kerrassaan hyvin. — Niin monta kotia perustettu ja yhtä monta on pitänyt jättää. Toiset paikasta, toiset vapaaehtoisesti. Tämä vanhuuden mökki on pitkäaikaisin asuinpaikka. Saa sitten nähdä onko se jo todella viimeinen koti. Kaikki on Korkeimman vallassa. Joka tapauksessa tietää ettei edessä ole enää monia vuosia. Luonnonlaki määrää viimeisen muuton, ehkä tuonne hiekkanuimmelle Otterjärven rannalle kauniissa Kanadassa. Kovin on erilainen leposija kuin olisi ollut Purpuan kankaalla, missä käki ke-

väisin helskytteli mäntypuissa. Täällä ei kuku käki, mutta ehkä punarintasatakieli "Robin" virittää kauniin virren vaahteran latvassa tai Kanadan pitkähelpeisessä valkopetäjässä. Muistoksi, lohdutukseksi, kaipaukseksi nurmen alla nukujalle. Täällä tosiaan nukutaan nurmen alla, sillä kumpuja kukaistutuksineen ei ole. Helposti hoidettavaa nurmientä varten vain — muistomerkkeineen. Turhaahan se onkin "Kuolleille laulaa". Lyhyt elinaika on muistamista varten, kun vielä voi iloita kun ystävä muistaa. Silloin sillä on merkitystä sekä antajalle että saajalle. Kumpu tuon asian aina ymmärtäisi itsekukin ennenkuin kaikki on ohi ja edessä ikuinen hiljaisuus.

Klaudia ja Lauri Pelkinen

Juupajoen seurakuntatoimintaa

Juupajoen seurakunnalla oli 2 adventtisunnuntaina 4. 12. 1983 kaksinkertainen juhlapäivä: Kymmenen kuukauden uudistustöiden jäljiltä entistä ehempi ja 1920-luvun värisävyyn saanut kirkko vihittiin uudelleen käyttöön.

Toinen juhlan aihe oli v. 1983 kevättalvella Juupajoelle Humpilan kirkkoherran virasta siirtyneen Timo Kähkösen 33 asettaminen seurakunnan kahdeksannen vakituisen kirkkoherran virkaan.

Seurakuntalaiset olivat täyttäneet kirkon ja virret — "Oi kuinka ihana on Sun huonees Jumala" kaikui- vat kotoisessa kirkossa voimallisesti.

Kirkon vihki uudelleen käyttöön Tampereen hiippakunnan piispa Paavo Kortekangas.

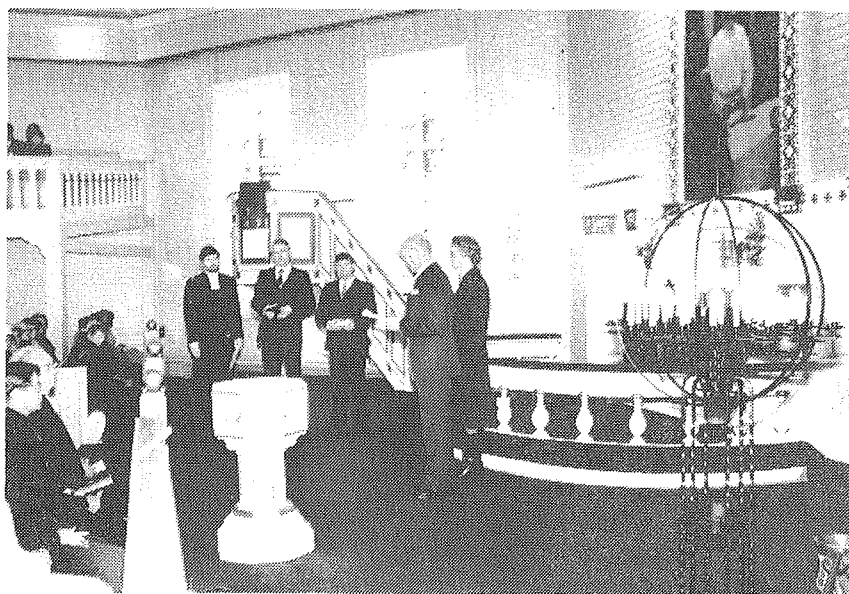
Kirkkoherra Kähkösen virkaan asettamisessa piispaa avusti lääninrovasti Ilmari Mustonen ja rovasti Jalmari Aarnio Orivedeltä.

Piispa Kortekankaan puheen joh-

dantona oli psalmi 80 sanat: "Ota hoitaaksesi tämä viinipuu..." — Seurakuntaa verrataan tässä elämän viinipuhun. Seurakunnalla olisi oltava elävä yhteys elämään ja Jumalaan. Anteeksiantamuksen

hengen olisi vallittava ja Jumalan sanan kuuluttava tässä kirkossa. Jumala toimii täällä.

Piispa kehoitti myös Juupajoen seurakuntaa ottamaan uuden kirkkoherransa paimenekseen ja tuke-

Eira Toivonen ja Pentti Pärssinen luovuttavat lähetyskynttelikön Juupajoen seurakunnalle.

Sakkolan ruotsalainen kummikunta Hörby

Silloin kun Suomi talvisodassa taisteli olemassa olonsa puolesta, tämä sitkeä vastarinta hyökkäyksen torjunnassa herätti laajalti huomiota ja sai osakseen myötätuntoa maamme rajojen ulkopuolella.

Pian herätettiin erilaisia avustuskeinoja suomalaisten auttamiseksi ja perustettiin järjestöjä auttamisen ja avustusten toteuttamiseen. Maailman myötätunto oli silloin puolellamme. Tällöin syntyi myös kummikunta systeemi, missä toisessa valtiossa oleva kunta hyväksyttiin erikoisen avustuksen kohteeksi. Sakkolan kummikunnaksi tuli Ruotsista Skånen maakunnasta varakas Hörbyn kunta.

Täältä kummikunnastamme meille lähetetyt varat Mannerheimin Lastensuojeluliiton Sakkolan osaston puheenjohtajan, rovasti Joonas Laurilan toimesta lahjoitettiin

perustetulle Suvantosäätiölle alkupääomaksi v. 1948. Ensin 500.000 ja myöhemmin lisäksi 200.000 markkaa silloista rahaa.

Näistä lahjoitusvaroista saatiin Hörbyn nimeä kantava rahasto, jonka varat talletettiin Lempäälän osuuskassaan ja vuoden loppusaldo oli 710.364,— markkaa.

Hörbyn kunta sijaitsee Skånen maakunnassa Etelä Ruotsissa Ringsjön-järven kaakkoiskulmassa valtatie E66 ja 13 risteyksessä.

Suomalaisin silmin katsottuna kunta on siitä erikoinen, että sen asukkaat kuuluvat 10 eri seurakuntaan, joilla jokaisella on oma kirkko, joista useimmat on rakennettu jo keskiajalla. Nämä seurakunnat ja väkiluvut ovat seuraavat (v. 1950): Fulltofta 671 (618), Hörby 7158 (4895), Lyby 952 (542), Långaröd 1210 (657), Svensköp 741

(376), Södra Rörum 648 (394), Västervik 1433 (888), Äspinge 814 (504), Ö Sallerup 1104 (674), Östraby 1584 (822). Kunnan väkiluvun kehitystä kuvaavat seuraavat asukasmäärät: V. 1950 13.999, 1960 13.178, 1970 11704 ja vuonna 1981 12.686 henkeä. Väestö on sielläkin muuttanut suurempiin asutuskeskuksiin. Kunnassa jakaantuu elinkeinorakenne seuraavalla tavalla: Maa- ja metsätalous 32 %, julkinen hallinto 28 %, tavarakauppa 12 %, valmisteteollisuus 9 %, yksityisyrittäjät 8 %, rakennusala 7 %, liikenne, posti ja tele 4 %.

Hörby on rikas vanhoista perinteistä, joita siellä myös vaalitaan. Siellä on muistomerkkejä viikinkia ja Kaarle XI ajoilta, jolloin tämä alue oli jo jonkinmoisessa kauppa- paikan maineessa keskeisen asemansa ja kulkureittien varressa. Tä-

maan häntä työssään luottamuksella ja ystävyydellä. Älkää tehkö hänen tietään vaikeaksi. Hän rukoilee teidän puolestanne, sanoi piispa.

Juupajoen seurakunta sai vastaanottaa uudistetun temppelinsä vihkiäisissä kunnan rahalahjan alttarikynttelikön hankintaan. Paikallisten pankkien lahjana sai seurakunta vastaanottaa 80 virsikirjaa.

Lähetystyön ja kehitysmaiden ai-neellisessa ja henkisessä ahdistuksessa olevien lähimmäisten auttamisesta muistuttaa lähetyskynttelikkö. Taonta on Pentti Pärssisen kätten töitä, kynttelikön hankintaa olivat tukeneet eri yhteisöt ja yksityiset.

Kynttelikön tekijä ja lähetyspiirin sihteeri Eira Toivonen luovuttivat kynttelikön seurakunnalle. Pentti

Pärssinen sanoi luovutuspuheessaan: — Kunnioitettu Herra piispa ja rouva piispatar. Hyvät seurakunnan edustajat. Hyvät kirkkovieraat. Olemme saaneet olla seurakuntalaisina ja kirkkovieraina mukana tässä kirkon uudelleen käyttöönotto- ja virkaanasettajaisjuhlajumalanpalveluksessa.

Kaiken tämän ylevän juhlan keskellä meidän on aiheellista muistaa myös lähimmäisiämme kehityksessä. — Tälläkin hetkellä he elävät olosuhteissa, hädän ja tuskan ahdistamina, vailla ihmisarvoa ja jokapäiväistä ravintoa. — Ystävät, samanaikaisesti meidän ongelmamme on ylituotanto. — He tarvitsevat apuamme.

Siinä toivossa on lähetyskyntte-

likkö olemassa. Tämänkin välityksellä voimme tukea lähetystyön arvokasta työtä.

Tässä kynttelikössä, jonka me pyydämme nyt lahjoittajien edustajina luovuttaa Juupajoen seurakunnalle — on julistus: "Jos me tunti-simme todellisen ihmisrakkauden, olisi meillä todellinen rauha." — Toivomme tälle kynttelikölle paljon käyttöä ja että kynttelin sytyttäjä voisi myös esirukouksella muistaa avuntarpeessa olevia.

Maatalousnaisten hoitamien kirkkokahvit juotiin Suomelassa, jossa vietettiin myös päiväjuhlaa virsien, piispan puheen ja rovastin puheen- vuorojen merkeissä.

PP

mä kuvastuu myös kunnan vaakunassa, missä on alhaalla hopean värissä kentässä kuvattuna punaisella valtateiden risteys. Yläosassa taas punaisessa kentässä hopean värinen kuppivaaka. Jo vuonna 1748 täällä oli ensimmäiset markkinat, joista on tullut sen jälkeen joka vuotinen tapahtuma. Nämä markkinat ovat aina heinäkuun ensimmäinen torstai ja silloin on Hörbyssä tungosta ja markkinatunnelmaa. Markkinoihin on yhdistetty myös jo perinteen 13 km pituinen ns. markkinajuoksu, sillä onhan Ruotsi vanhan urheiluvallion maineessa. Myös elokuun viimeinen sunnuntai on perinteisesti pyöräilijöille järjestetyn 8 mailin pyöräilyn kilpailupäivä.

Viikinkiaikojen muistomerkkien lisäksi on Hörbyssä monia mielenkiintoisia vanhan ajan elämää ku-

vaavia kohteita. Onhan siellä nykyaikaakin edustamassa m.m. radio- ja TV-asema 320 m korkuisine mastoineen. Keskustasta itään 2 km on Röbyn keinosiemennysasema, joka 170 kpl sonnimmäärillään on eräs Euroopan suurimpia.

Vapaa-ajan vietosta on huolehdittu m.m. rakentamalla 50 metrin altaalla varustettu maaumala sekä maastoradat juoksijoita ja kuntoilijoita varten.

Kunta, joka on suurin työnantaja, on työntekijäjakautumaltaan voimakkaasti naisvaltainen, joita on yli 80 %. Naiset ovat suurimaksi osaksi tuntipalkalla ja myös osa-aikatoissa. Ylemmillä työsektoreilla naisia on hyvin vähän.

Henkilökuntakulut ovat nousseet voimakkaasti. Esimerkiksi 1977 ne

olivat 28 miljoonaa kruunua ja 1981 jo 56 miljoonaa kruunua, eli kaksinkertaistuneet 5 vuodessa. Tämä johtuu lisääntyneestä toiminnasta (eniten lasten hoito) ja kohonneista palkoista. Vuoden 1981 69.857.926 kruunun suuruudesta kasta olivat suurimmat haukkaajat: sosiaalihuolto 34 %, opetustoimi 27 % asunto ja tiet 10 %.

Yritystoiminnasta on mainittava, että kunnan alueella oli v. 1981 34 eri kokoista valmisteteollisuusyritystä. Kauppoja on 88 kpl. Palveluja huoltamoyrityksiä on 110 kpl. Tällainen on 51 km Malmöstä koilliseen sijaitseva kunta suppeasti esiteltynä. Kunta joka silloin hädän hetkillä antoi meille taloudellista apua.

Eero K

Luettuani Suvannon Seutua...

Tuli tuttu lehti ja luettuani no 1:n v. 1984 sain minäkin kimmokkeen kirjoittaa Suvannon Seutuun. Joskus vuosien varrella olen näin teh-

nyt ennenkin, jonkin runonkin rustannut, mutta ei aivan viime aikoina...

Kuinka ollakaan veljeni Heikki

Karttunen, aikaisemmin asui Henry Karttusen nimellä Kanadassa, oli osunut Pirkkalaan Sakkolan Sotainvalidi- ja veteraanikerhon tilaisuuteen, näin kertoi lehti.

Heikiltähän se homma käy — tarttuu seuraan tuttavallisesti kuin jo entinen tuttu. — Lie jonkun tutun tavannutkin — lisäksi aate velvoittaa isänmaallista miestä veteraanien joukkoon. Tuskin sentään monta tuttua tapasi, sillä asuinhan minäkin Pirkkalassa ja siksi luulen niin.

Se oli silloin ennen 50-vuotislukua kun Heikki lähti kaiken maailman tuuliin Kanadaan ja Amerikkaan ja noin 40—45 vuotta viipyen. Kävi tosin kotimaassa vuosien varrella. Viimeiset vuosikymmenet ollen Floridassa talvet ja kesät Kanadan puolella. Toisessa kodissa, Floridassa, me siskot ja veljet monesti vierailimme.

Nyt on ollut vuoden pois... Mi-

Vasemmalta lukien on veljeni Heikki Karttunen, kirjoittaja Aini Suikkanen, tyttäreni Raija ja Kalervo Suoniemi sylissään toisen tyttärenti lapsi Suvon Riihelä.

ten malttaneet? Olemme toivoneet ettei enää Länteen menisi.

Antoi pojalleen talonsa siellä ja onhan hän jo ikämies, sekä aina reissannut maailmaa.

Nyt on tilapäisesti vävynsä, lääkäri Anttolaisen hoidossa Nokian sairaalassa. Ei silti mitään erikoista.

Karttusista puheen ollen, niin meidän isämme oli myös Heikki ja lisäksi Heikki Heikinpoika. Tämä nimi suvussa kuinka kauaksi jatku-neekin...

Isämme oli tullut Pohjois-Karjalasta. Samaa sukua ovat ainakin Lieksan Karttusten suku. Meidän isä oli Polvijärven Karttusia. Meidän ikäluokkamme asui, koko iso perhe VPL Pyhäjärven Noitermaan kylässä. Oli maatila. Vanhin veli Toivo piti autoliikettä ennen sotia. Meillä oli valtion puhelinkeskus. Näin jatkui aina talvisotaan saakka.

Isämme Heikki Karttunen kuoli 15. pv:nä syyskuuta 1927. Kovasti sen jälkeen lapsilaumansa kanssa Armi-äiti sai yrittää — ja niin myös tehtiin ajan tapoja seuraten.

Kunnes sota sortii kaiken...

Sakkolan petäjäveläiset muistavat Sääksjärven sahan ja myllyn. Se koskipaikka johon hän rakensi 1930-luvun alussa uuden sähkölaitoksen, oli juuri se paikka josta me olimme pois muuttaneet. Saarniaisten kosken tätä osaa sanottiinkin Karttusenkoskeksi. En tiedä milloin sukumme oli sinne muuttanut.

Tämän myllyn omisti ja mylläri-nä toimi Matti Karttunen ja vaimonsa nimeltään Maria, Matti oli isämme setä.

Milloin he olivat sinne muuttaneet, en tiedä. Setä oli kumminkin kutsunut isämme Polvijärveltä mylläriksi myllynsä. Tullen tutuksi monen petäjäveläisen kanssa. Ja vielä silloin kun sukumme oli asettunut asumaan Noitermaahan kävimme kylässä ja retkillä täällä Karttusen kosken rantamilla.

Kun isäni lähti myllystä pehtooriksi eli työnjohtajaksi Sakkolan pappilaan, hän oli vielä nuori. Se oli sitä pappilan "ropottiaikaa", jolloin seurakuntalaiset joutuivat tekemään pappilaan työpäiviä "kirkonmaksua" vastaavasti ja pappilan torpparit olivat vielä lisäksi. Kirkkoherran virkaa hoitivat silloin Puupponen ja Hulkkonen, edellinen arvoltaan sotarovasti. Isälleni oli koko sen aikuinen Sakkolan "herrassöötinki" tuttua väkeä. Samoin päivätyöläiset.

Näistä ajoista isä kertoi meille lapsille ja näytti pappilan pelloilla näkyviä hänen aikanaan rakennettuja latoja.

Kanttorina oli silloin Israel Maasalo, aikaisemmalta nimeltään Maasalin.

Kun papit asioivat pitäjällä, niin pehtoori ajoi hevosta. Ja kun papin tiedettiin tulevaisuudelle, niin kastamattomat lapset koottiin kastettavaksi, yleensä lapsia oli lukuisasti. Kun pikaisesti kummia ei aina ollut

saatavina, niin isäni joutui "viran puolesta" kummiksi. Usein jopa, ehkä liikaakin, kehuen että puolet pitäjäläisistä on hänen kummilapsiaan! Isäni tuntui olleen pidetty mies.

Kasvoimme jo isoiksi lapsiksi täällä pappilassa ja täältä kävimme usein kylässä Petäjäjärven sedällä, niinkuin meitä opetettiin sanoamaan, kun kävimme Karttusen koskella.

He, Matti ja Maria omalla paikallaan viettivät vanhuuttaan.

Kun elämä v. 1918 kävi rauhatto-maksi, niin isä sai sedältä sanan: — Tule pian hakemaan meidät pois. Tarvitsemme hoivaasi! He asuivat Suvannon eteläpuolella ja Raudussa ja Valkjärvellä alkoivat vapaus-sodan taistelut.

Isäni otti kolme tuttua miestä hevosineen ja rekineen mukaansa ja niin tulivat vanhukset eräänä yönä meille, loppuelämäkseen. Öisin oli silloin liikuttava "Mökkitörkyineen"...

Vain toista vuotta he elivät. Muistaakseni Maria kuoli ensin. Hänen arkkulautansa reuna näkyi vielä kun setä laskettiin hänen viereensä Sakkolan uuteen hautausmaahan.

Silloin setä oli vielä mukanaamme kun keväthankien aikaan asuntomme seinustalla kuuntelimme tykkien jyskettä Raudussa. Silloin oli jo tilapäinen rautatieyhteys Hiitolasta Pietariin.

Φ

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan

Osuuspankki

Φ

Aikaisemmin kun ei ollut rautatietä monet isäni tutut poikkesivat matkallaan Käkisalmeen meillä, lepuuttivat hevostaan ja jatkoivat matkaansa, jopa monesti yöpyivätkin talossa.

Eräs isäni tuttu poikkesi usein meillä ja hänen mukanaan oli minun ikäiseni tyttö jolla oli päällä kovasti vekattu sininen leninki, se jäi mieleeni kun yhdessä leikimme. — Sitten äkkiä loppui käyntinsä ja vanhemmat kertoivat ikäviä uutisia. Ei tullut tyttö enää...

Tämä LAAVA, joksi häntä kutuimme leikeissä, emme kai osanneet sanoa hänen outoa nimeään oikein, oli meillä monesti yön ylikin, jatkaen taas matkaansa. Näistä ajoista monesti keskustelin minua kolme vuotta vanhemman Selma-siskoni kanssa, hänen elinaikanaan, koska hän muisti nämä vuodet minua tarkemmin.

Näistä ajoista on yli 65 vuotta. — Ja kummalliset ovat kohtalontiet jotka eloamme vie. Sillä olen kauan ollut melko varma erästä asiasta ja siksi luen ahmien kaunist, herkkulista luettavaa Suvannon Seudusta, Klaudia Pelkisen kirjoitukset ja runot.

Hän tuskin muistanee tai tietänee mitään näistä anivarhaislapsuusajoista? Eikä minusta ja ajatuksistani?

Minä olen kauan ollut tuttavuudesta varma. Terve vaan! Hän on Laava, lapsuusajan leikkitoverime!

Meitä oli monta siskosta — siskoni Tyyne Maria syntyi niinä aikoina. Täti oli niin iloinen kun kastettiin hänen kaimakseen. Tämä siskoni, Tyyne Maria Pietarinen os. Karttunen kuoli heinäkuun lopulla.

Tämä muisteluni vie niin kauas taaksepäin, että en voi enää kaikkea tarkoin muistaa. Häiritäkään en halua enempää... Kaikki on muuttuvaa. Elämä matkaa eteenpäin. Kauas on häipyneet silloiset elokuun ilat virtaavan veden vierillä Petäjä-

vellä lauluineen ja muistoineen, "Donin tyttö, Donin tyttö" kaikui-
neen Vuoksen ja Suvannon rantamilta. Muistot vain on kauniit.

**Aini Suikkanen
os. Karttunen**

Toimittaja jatkaa vielä hetken tätä Karttusen myllytarinaa:

Minua tuuti pienokaisena myllärin emäntä Maria, mutta lienee ollut nimeltään Rämö. Heidän sukuaan myös muutti Amerikkaan, samoin kuin Sääksjärven sukua.

Karttusen myllyn käynti lienee päättynyt silloin kun Muolaasta tullut Rämö rakensi turpiinikäyttöisen myllyn kilometriä alemmaksi Karttusen myllystä. Juuri Rämöltä osti Sääksjärven veljekset tämän uuden myllyn. Josta kerron joskus toiste tarkemmin, sillä mylly oli aikansa ajankohtaista tasoa joka suhteessa. Tämä Karttusen mylly oli minulle maisemallisesti tuttu, olen koskenvirrasta kotiin kantanut lähes tuhat harjusta, muista kaloista kertomatta.

Kun minä muistan, niin myllyn puurakenteisesta padosta oli vain vähän jäännöksiä, mutta 100 metriä pitkä kaivanto oli pienelle pojalle pelottava nähtävä, sillä reunamat oli noin kahden metrin korkuiset ja pohja saman levyinen täynnä tummaa vettä, toisen näköistä kuin koskessa.

Kaivannon alla, myllyrakennuksen pohjoisseinustalla oli yli kolme-
metrinen puinen vesiratas, joka oli

jo ajan kuluttama. Itse myllyrakennus seisoj vankasti paikallaan ja sisällä oli muistaakseni neljä, ainakin kolme, pientä tuuttia ja jauhinkiveä. Mylly oli sekin siis ikäluokkansa isompia.

Karttuset luopuivat myllytontista, jossa oli iso luultavasti karjarekennus tai myllytalli?, kaksi asuinhuoneistoa talossa ja saunarakennus sekä lähdekaivo, jossa vielä jatkosodan aikana näkyi puisen vesijohdon alkupää, lienee ollut paikakunnan ylivoimaisesti ensimmäinen?

Tähän alkuperäiseen Karttusen myllytonttiin kuului rantaakin ainakin neljäsataa metriä ja samaa linjaa jatkui myös Rämön myllytontti alempana.

Muut rakennukset, paitsi saunarakennus ja asuintalo purettiin 1920-luvun lopussa. Mutta asuinrakennuksessa asui sähkölaitoksen yöhöitaja aina talvisotaan saakka, jonka syttyessä koko sähkölaitos räjäytettiin taivaan tuuliin, vain uusi patorakennelma oli ehjänä.

Tämä myllytontti rakennuksi-
neen oli noin 10 vuotta Vanhatalosuvun omistuksessa Vpl Pyhäjärven Porsaanmäeltä. He olivat uskoakseni myllytontin Karttusen suvulta ostaneet. Jo 1930-luvun alkaessa Lennart Sääksjärvi osti tämän koskiosuuden ja rakensi sille jo kerrotun sähkölaitoksen. Myöskin alempana ollut sähkö-mylly- ja sahalaistos oli yksin hänen omistuksessaan.

— — —

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M.:

—TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
—ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
—KORISTETAKOTÖITÄ

Valokuva Kekkilän kartanossa pidetyissä säilöntäkurssista. Valokuvan lähetti Elvi Lehmijoki entinen Etuahan Elvi.

Suvanto

Suvanto, järvi kaunoinen
sä muisto armaimman lapsuuden.
Sun rannoillas usein leikin.

Kiiskilahdessa kaislat huoju,
kuului iltaisin soitto,
kun oli tehty päivän työ
ja saatu rauha ja voitto.

Lapinlahdesta laineet nousi
Martinkainaloon antoi,
kaarnavenheeni pienoisen
saaren rantahan kantoi.

"Saimaa"-laiva kun illoin saapui
Kekinniemen laituriin,
mainingeissa me silloin uimme
haaveissa maihin kaukaisiin.

Mustalahden rantaan laski
sinisorsien poikueet.
Kesä kun saapui Karjalaan.
Onhan ne kevään airueet.

Ojaniemen pähkinäpensaat
varjonsa rannalle heitti.
Illanrusko hämäräänsä
venhevalkaman peitti.

Kirkonkellojen ääni kantoi
yli taivaan autereen,
rannan koivut kaiun toisti
aalloille, kauas kulkeviin.

Yhä vieläkin usein
muistoissa kuljen
Suvannon rantalehdoissa.
Sinne jäi lapsuus ja
kaunein nuoruus vain
muistot on yhä tallessa. EL

Metsässä

Kevyt on nousu askeleen
metsän holvien alla.
Pehmeä sametti sammaleen
kivellä harmajalla.

Lintuset harmaat oksallaan,
ovat kuin ihmiset arjessaan.

Kivistä tietä kulkeneen
soralla pistävällä,
kevyttä käynti askeleen
metsän holvien alla.

Elsa Tuokko

Kevät

On ilta toukokuun.
Taas poskelleni vierähtänyt on
— se kyynel ikävän.

Muistojen polkuja kuljen
kauaksi Karjalaan,
siellä on keväiset lehdot
taas vuokkoja tulvillaan.

Polun piennarta kulkeissain
sylitäyden poimin niitä
ja talletan sydämessäin
muistojen kukkaset siitä.

Selma Uusimäki

Taitajille ja taiteilijoille näyttely Pitäjäjuhliin

Sakkolan pitäjäjuhlat ovat tänä vuonna Helsingissä 5.—6. 8. 1984 Karjalatalolla, Käpylänsuon 1.

Juhlatoimikunta on varannut Karjalatalon Laatokkasalin näyttelylle, joka koottaisiin sakkolalais-
ten taiteilijoiden ja taitajien töistä. Kysymyksessä on maalausten, piir-
rosten, veistosten, käsitöiden ja
muunlaisten taidonnäytteiden esille
asettelu.

Tällainen töiden kokoaminen ja

näyttelylepano vaatii kuitenkin val-
mistelevia toimenpiteitä. Siksi juh-
latoimikunnan pitäisi saada touko-
kuun loppuun mennessä tietoonsa,
kuka mitään aikoo asettaa näyttel-
le. Tällaisen tiedon voi antaa posti-
kortilla, kirjeellä tai vaikkapa puhe-
limitse joko juh latoimikunnan (ja
Sakkolaseuran) puheenjohtajalle
Reino Söderille; osoite Mäntytie 12
A, 00270 Helsinki 27, puhelin (90)
479 703, taikka Aulis Airtolle; osoi-

Muistikuvia Saikkelin-ojasta ja -mäestä

Jatkoa edellisestä numerosta

Tien paikka olikin melkoisen erikoinen. Harjanteelle, jonka ojanpuoleinen rinne oli erittäin jyrkkä ja putous tien kulkusuunnassakin melkoinen, oli lapiolla kaivettu n. metrin syvyinen ja kärryjen levyinen ajotie, "kolo" kuten kansanomaisesti nimitettiin. Kaivettu osuus oli kaksiosainen, kummankin pituus n. 30—40 metriä ja välissä parinkymmenen metrin tien kulkusuunnassa tasainen osuus ilman kaivantoa. Tämä kaivamaton tieosuus äkkijyrkanteen reunalla pistikin monen ensikertalaisen, varsinkin naisväkeen kuuluvan matkaaajan pudottautumaan kieseiltä jalankulkijaksi eikä aivan aiheettakaan.

Vahinko nimittäin sattui kerran kokeneellekin kulkijalle, kun äijä-

ni, vuosikymmenet tietä kulkeneena, pimeässä ja tuiskussa ohjasi hevosensa liian lähelle jyrkanteen reunaan, josta seurauksena ajaja hevosineen, rekineen ja myllykuormineen kieri alas rinnettä. Pehmeä lumi onneksi vaimensi pahimmilta kolhuilta, mutta melkoisia ponnistuksia tielle takaisin pääseminen oli kuumenut vaatunut. Totuuden nimessä on mainittava, että miestä väkivämmällä lieenee myös ollut osuutta tapahtuneeseen.

Mäen korkeimmalla kohdalla oli tien varteen kaivettu pari perunakuoppaa ja näiden kaivamisen yhteydessä sekä tiekoloja kaivettaessa oli esiin tullut ihmisluita ja joitakin muinaisesineitä mikä osoittaa paikalla asutun jo varhaisina aikoina.

Edellämäinittuihin perunakuop-

piin liittyy eräs tapaus, joka tulkoon tässä vielä kerrotuksi. Talon emäntä, jonka pelloilla perunakuopat olivat, oli syksyllä päästänyt lehmät "äpärikköön" ja lähetti jonkun ajan kuluttua alle koulukäisen Eero poikansa ottamaan selvää kuinka lehmät voivat. Eero teki työtä käskettyä ja palattuaan raportoi äidilleen: Muuten oli hyvin, mutta Toivikkia ei näkynyt missään ja kuopasta kuului henkäilyä. Toivikki oli uteliaisuudessaan mennyt liian lähelle kuopan suuaukkoa ja luiskahtanut alas. No selvittiinhän siitähän, kun miesvoimin köysien avulla kiskottiin lehmä vahingoittumattomana ylös kuopasta.

Saikkelin ojanotko sai kunnian olla viimeisen suomalaisen partion paluureittinä, kun tämä elokuussa v. 1944 palasi Kannakselta omien puolelle ja uiden ylitti Suvannon. Tapauksesta on kerrottu suomalaisessa sotakirjallisuudessa ja olen kuullut asiasta henkilökohtaisestikin sodanaikaiselta kaukopartiomieheltä.

Nyt Saikkelinmäellä liikkuvat uudet kulkijat ja paikalla käyneiden kertoman mukaan paikat ovat muuttuneet. Entiset rakennukset ovat poissa, metsä vallannut uutta alaa ja tiet muutettu uusiin ja helpompiin paikkoihin. Oja varmaan kuohuneen nytkin aina kesän tulon merkinä kuten silloin ennen.

Olavi Loponen

te Suomenlinna C 52 A 1, 00190 Helsinki 19, puh. (90) 668 294.

Yhteydenpidon kannalta tärkeimpiä ovat tietysti tekijän nimi, osoite ja puhelinnumero. Muita välttämättömiä tietoja ovat — työn nimi — työssä käytetty materiaali (puu, kipsi, kangas tms.) — työn koko ja tarvittava tukialusta (voiko työn ripustaa, panna nojalleen, asettaa pöydälle, tarvitaanko erityistä telineitä jms.)

Esineet järjestetään näyttelyasetelmiin perjantai-iltana 3. 8. ja lauantai-aamuna ja poistetaan sunnuntai-juhlan päättyttyä.

Ennakkotiedot ovat tärkeitä siksi, että selviää syntyykö näyttely. Kenenkään ei siis pitäisi jättää päätöstään näyttelyyn osallistumisesta

juhla-aattoon, vaikka töiden kuljetaminen jääkin näytteilleasettajan huoleksi. Kenenkään ei myöskään pidä jättää osallistumatta kainouta vaatimattomuussyistä näyttelyyn, jonka tarkoitus on kertoa siitä monimuotoisesta taitamisen perinnöstä, jonka vaalijoita sakkolalaisien joukossa on varmasti runsain joukoin.

Kevätsiivouksen yhteydessä löytyvät varmaan näytteille pantavaksi sellaisetkin aarteet, joiden tekijät ovat jo poissa joukostamme. Tervetuloa elokuiseen Helsinkiin, kaikki kynnelle kykenevät!

Juhlatoimikunnan puolesta

Aulis Airtio

Kuolleita

Musiikkikapteeni Erik Nurminen syntyi 17. 11. 1913 Espoossa, kuoli 18. 12. 1983 Raisiossa. Siunaustilaisuus Halikon kirkossa 30. 12. 1983 omaisten, ystävien, ja työtovereiden jättäessä viimeiset tervehdyksensä hänen arkunsa äärellä.

Nuoruutensa hän vietti Sakkolan Kiviniemessä. Soittamisen lisäksi hänelle oli läheistä urheilua ja kuoroharrastus. Viimeinen toimipaikka oli Turun Varuskuntasoihtokunta.

Sandra Pursiainen ent. Sander os Aleksandra Poduschin syntyi 28. 5. 1904 Raudussa, kuoli 1. 4. 1984 Tampereella. Kotipaikka Sakkolassa oli Luprikkalan Suonotko.

Hilma Leppänen os Eeva syntyi 2. 8. 1895 Sakkolan Riiskassa, kuoli 10. 11. 1983 Huittisten terveyskeskuksessa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

Helena Kyllästinen syntyi 18. 10. 1896 Sakkolassa, kuoli 26. 2. 1984 Heinolassa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Lapinlahti.

Väinö Pekkanen syntyi 15. 9. 1899 Sakkolassa, kuoli 18. 2.

1984 Lempäälän terveyskeskuksessa. Hän oli syntynyt Sakkolan Kirkonkylässä, mutta viimeinen kotipaikkansa oli Sakkolan Hovinkylä. Hän kuului viime vuosiin saakka Suvanto-säätiön valtuuskuntaan.

Aino Maria Henttonen syntyi 1. 1. 1903 Sakkolan Vilakkalassa, kuoli 7. 3. 1984 Lahdessa.

Helmi Maria Ollikainen os Kuisma syntyi 17. 6. 1907 Sakkolan Luprassa, kuoli 9. 3. 1984 Huittisten seudun sairaalassa. Viimeinen asuinpaikka Punkalaitumen Roukanmaa.

Helmi Helena Nuora os Nuora syntyi 21. 12. 1907 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 18. 2. 1984 Ylöjärvellä. Viimeinen kotipaikka Vesilahden Rautiala.

Eino Mälkönen syntyi 14. 12. 1910 Kirvussa, kuoli 15. 2. 1984 kotipaikkakunnallaan Hämeenlinnassa. Kotikylä Sakkolassa oli Kasarmila.

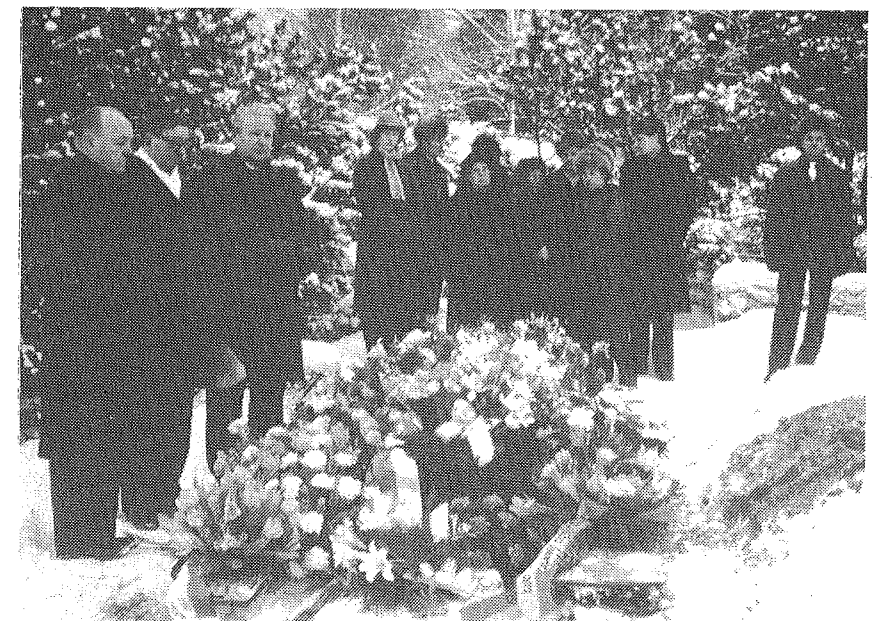
Uusi lääketieteen lisensiaatti

Raija Huuska on valmistunut lääketieteen lisensiaatiksi Tampereen lääketieteellisessä Yliopistossa. Vanhemmat Rauha ja Uuno Huuska. Entiset kotikylät Sakkolassa Kiviniemi Uunon ja Viiksanlahti Rauhan.

Mikko Flodmark on kuollut, syntymä ja kuolin ajankohtaa ei ole tiedossamme. Hän asui Sakkolan Petäjärvellä sähkölaitoksen yövartijana talvisotaan saakka. Viimeinen kotipaikka Turku.

Arvi Henrik Kuisma syntyi 27. 8. 1928 Sakkolan Luprassa, kuoli 16. 3. 1984 Pirkkalassa.

Satu Sinikka Torvinen syntyi 19. 4. 1962 Lempäälässä, kuoli 13. 12. 1983 TAYKS:ssä. Hänen äitinsä Irja Torvinen os Nalli on Sakkolan Petäjärveltä.

Sakkolan sotainvalidikerhon edustajat kunnioittamassa jäsenensä Soini Patjan viimeistä matkaa 7. 1. 1984 Punkalaitumella. Kuvassa vasemmalta Aarne Naskali, Lauri Lamppu ja Martti Karonen.

Vuosia täyttäneitä

85 VUOTTA täytti 12. 2. 1984 Anna Maria K e k k i o.s. Kallonen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa ja viimeinen kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

85 VUOTTA täytti 7. 3. 1984 Anna Maria K o p p a n e n o.s. Talonpoika Naantalissa. Hän on syntynyt Pyhäjärvin Vpl Saaprussa. Entinen kotipaikka oli Sakkolan Kelja.

80 VUOTTA täytti 1. 4. 1984 Eliisa I l o n e n Tampereen Teiskossa. Entinen kotipaikka Sakkolan Haitemaa.

Aune Mustamo os Aho Saarijärveltä kirjoittaa:

Suvannon Seudussa on aina paljon sellaisia kirjoituksia, jotka lämmittävät niin sydämellisesti, niin kuin nyt tässä: "Jokisuus asukkaita". Luin sen ja siinä kun on mainittu tuo Kuuvan Iita-Mari. Hän oli sukulainen, Mustamon sisarusparven serkku (siis miesvainajani), niin hän oli hyvin tuttu. Lähellä oli Mustamon talo Kuuvan mökkiä. Ähtärissä kun asuimme oli hän usein meillä... Toimittaja jatkaa: Aune Mustamo oli Aho-nimellä minulle naapuri, aivan naapurityttö, ei siinä mitään kylärajaa huomattu. Nyt hän lupaa lisää kirjoittaa lehteen, josta etukäteen kiitän. Mainitut irtonumerot on lähteneet mainoksina...

Koetetaan kestää elämän aiheuttamat ja ikävuosien tuomat "läsimiset".

Hilja Nihti 75 v.

Viime helmikuun 28. päivä täytti emäntä Hilja N i h t i o.s. Naskali Punkalaitumen Koskioissa 75 vuotta. Hän syntyi 28. 2. 1909 maanviljelijän tyttärenä ja synnyinkylä Sakkolassa oli Ojaniemi.

Hilja muutti jo nuoruudessaan Helsinkiin, missä hän aluksi toimi perheapulaisena, mutta sittemmin NMKY:n Ravintola—Hotelli Hospitsin tarjoilijana aina avioitumiseensa saakka.

Vuonna 1934 hän kihlautui naa-

75 VUOTTA täytti 4. 3. 1984 Siiri P ä r s s i n e n. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Asuu nykyisin Tuusulan Tuomaalassa..

75 VUOTTA täytti 12. 3. 1984 Aini Maria R e p o o.s. Nalli. Entinen kotipaikka Kaarnajoki.

75 VUOTTA täytti 2. 4. 1984 Toivo N a s k a l i Kylmäkoskella. Entinen kotikylä Sakkolan Arkontanhua. Sodan jälkeen hän palveli TVH:ssa eläkkeelle siirtymiseensä asti.

70 VUOTTA täytti 19. 3. 1984 Hilda Maria E r ä r a n t a o.s.

purin pojan maanviljelijä Väinö Nihdin kanssa ja seuraavana kesänä soittivat hääkellot. Näin hotellitarjoilijasta tuli maalaistalon emäntä. Tätä emännöyttä hän hoiti taidolla ja tarmolla jo aikanaan Ojaniemessä ja evakkovuosien jälkeen Punkalaitumen Koskioissa.

Huolellisen emännöyden lisäksi hänellä on harrastuksena ollut kankeaankudonta ja ompelu, kuten maalaistalon emännälle sopiikin. Hilja Nihti on erittäin hyvissä niin henkisissä, kuin ruumiillisissakin, voimissa. Vanhuuden päiviään hän viettää poikansa perheen parissa Punkalaitumen Koskioissa.

Haapsaari Orivedellä. Hän on syntynyt Metsäpirtissä.

70 VUOTTA täytti 14. 9. 1983 Kerttu M o i t u s o.s. Nuora Lempäälän Sääksjärvellä. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa. Viimeinen kotipaikka Karjalassa oli Räisälä.

60 VUOTTA täytti 14. 3. 1984 Heimo V i s k a r i Orivedellä. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakallassa. Hän on ollut E-liikkeen palveluksessa 17-vuotiaasta asti, jolloin aloitti Ala-Vuoksen osuusliikkeessä Sakkolassa. Orivedellä hän

palveli Ol Kanta-Hämeen rauta- ja maatalousosaston osastopäällikkönä 27 vuotta vuoteen 1983 ollen erittäin pidetty alansa hallitsevana ja palvelusalttiina henkilönä. Oriveden kunnanvaltuustoon on Heimo Viskari kuulunut useita vuosia, sa-

moin kunnallisiin lautakuntiin sekä Oriveden Karjala-seuran johtokuntaan.

50 VUOTTA täytti 12. 3. 1984 Jorma Kalevi L a a m a n e n Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

70 VUOTTA täytti 28. 1. 1984 Taimi Maria N i h t i o.s. Heino Urjalassa ja Tuomas Nihti 77 vuotta 8. 1. 1984 Urjalassa.

Karjalaisista sukunimistä

Suvannon Seudun viime numerossa oli kaksikin kirjoitusta karjalaisista sukunimistä, niiden alkuperästä, saannista ja merkityksestä sekä perinnearvosta. Kirjoituksissa tuli esille kaksi eriävää mielipidettä. Toinen nimien säilyttämisen puolesta historiallisena ja karjalaisuutta korostavana arvostuksena. Toinen entisiä karjalaisnimiä vastaan! Niin, että ne olisi hävitettävä ja muutettava uusiksi nykyihmisen ottamiksi nimiksi. Tämän mielipiteen

mukaan karjalaisuus säilyy varmimmin jättämällä vanhat esi-isillämme olleet nimet ja ottamalla täällä uudet itse hyväksymämme nimet.

Koska toimittaja toivoi lukijoidenkin mielipiteiden esille tuloa asiassa, niin panempa omankin lusikkani soppaan. Länsi-Suomessa olivat sukunimet vanhaan aikaan vain aatelisilla ja rikkailla, maata omistavalla luokalla. Usein oli sukunimenä talon nimi. Talo periytyi tavalli-

sesti vanhimmalle pojalle ja niin sukunimikin. Nuoremmat veljekset ja tavallisella työllä elävät ihmiset olivat vain isänsä, joko Mikon tai Pietarin poikia. Voisi ajatella, että heidät katsottiin kuuluvan halvempiarvoiseen kastiin, koska heillä ei ollut oikeutta sukunimeenkään. Venäjällä, nykyisessä Neuvostoliitossa käytetään nykyäänkin niminä etunimeä ja liitteenä isännimeä. On varmasti totta, että Karjalassa sukunimet entisinä aikoina antoi papit suvun päämiehelle, joka esim. tuli Sakkolan autioituneille tiloille ja rupesi asumaan ja viljelemään tilaa. Tällä sukunimellä ovat sitten esi-isämme eläneet ja pojat jatkaneet elämäänsä kautta aikojen. Aina ovat hallitsevat herrat määränneet mitä tavalliselle kansalle kuuluu! Samoin jouduivat useimmin vieraskieliset papit antamaan nimet esi-isillemme.

Että suomalaisille oli tapana antaa mahdollisimman halveksittava ja alentava nimi, ei varmasti aina pitäne paikkaansa, joskin sitä lienee tahallisestikin tapahtunut.

Karjalassa on yleensä käytetty sukuniminä paljon eläinten nimiä. Mistä tapa johtune, ei liene tutkimuksilla selvitetty.

Kyllä nimissä on paljon uljaita ja kunniakkaita nimiä, jos lienee vähemmän arvokkaitakin, ja huvittavia...

Minun ajatuskantaani ei sovi sellainen ajattelu, että karjalaiset nimet olisi pitänyt jo itsenäisyytemme alkuaikoina muuttaa uusiksi.

Se, että jokainen uusi tilanomistaja olisi Kannaksella muuttanut nimensä tilan nimen mukaiseksi olisi vienyt kaaokseen monien tilojen jakojen vuoksi. Joskin oli kyllä selvittämistä isoissa maalaishäissä suurten sukujen eri nimisten ihmisten välillä. Kuitenkin asia on minun mielestäni niin, että vanha sukunimi, etenkin karjalaisperheissä täällä uusilla asuinsijoilla asetettakoon

kunniaan. Se säilyttää entisen karjalaisuuden. "Ei nimi miestä pahenna, ellei mies nimeä", on vanha suomalainen sanonta ja pitäänee vieläkin paikkansa.

Muuttakoon nimensä, jolle entinen ei ole mielestään kelvollinen. Yleiseksi ei karjalaisten nimen muuttoa saa mainostaa! Se hävittää karjalaisuuden ja sukujen menneisyyden kunnioituksen. Olkoon neljännen käskyn sanat: "Kunnioita isääsi ja äitiäsi, että menestyisit ja kauan eläisit maan päällä". Olkoot nuo sanat alati mielessämme. Nimi on kuitenkin kunnia-asia. Eläkäämme sen kanssa asiallisesti ja kunnialla! Kun uusi nimilaki valmistuu, tulee siitä sekasotku, joka hävittää perinnöllisyyden.

Mahdollisuudet ovat silloin unohtaa karjalaisuus, jopa suomalaisuuskin?

Heino Kurikka

Vesilahden karjalaiset

Vesilahden Karjalaiset ry pitivät vuosikokouksensa 15. 3. -84 Osuuspankin kerhohuoneessa Narvassa. Kokouksen avauksen suoritti seuran puheenjohtaja Kauko Virolainen.

Kokouksen puheenjohtajana oli Yrjö Raaska ja sihteerinä Seija Purontaa. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Laina ja Matti Nuora.

Lailliseksi todetussa kokouksessa hyväksyttiin v. 1983 vuosikertomus ja tilit.

Erovuoroisten tilalle johtokuntaan valittiin: Terttu Kurikka, Kerttu Virolainen ja Seija Purontaa he

jatkavat sekä uutena jäsenenä johtokuntaan Arvo Nuora.

Urheilutoimikunta jatkaa entisessä kokoonpanossa. Samoin tilintarkastajat.

Jäsenmaksun suuruudeksi nostettiin 10 markkaa. Karjalan Liiton kokousedustajat Jaakko Valkonen ja Yrjö Raaska.

Kokousedustajiksi piirin kokouksiin valittiin Toimi, Lyyli ja Väinö Virolainen sekä Seija Purontaa.

Piirin Naistoimikunnassa jatkavat Anna Raaska ja Seija Purontaa. Seuran emäntänä jatkaa Seija Purontaa. Kokouksessa oli läsnä vain 15 jäsentä.

Toimituksen tuoli

Kerrankin osuin sohasemaan oikeaan aiheeseen, sillä viime numeron pakinani on antanut hyvää palautetta!

Heti puhelin pärisi ja eräs naishenkilö, sieltä "työkalu-nimien" puolelta tiukkasi, että kuka älytön sen toimituksen tuolin on oikein kirjoittanut?

Vastasin: — Minä itse.

Minua valistettiin puolisen tuntia. Tulokset.

Myönnän, että tarkoituksella oli ärsyttävä pakina, ärsyke ja kiinnostus täytyy säilyttää, se on eräs tavoite.

Kun pakinoita lukee, ne täytyy lukea ajatellen, eikä heti ärtyä, sillä niissä on monesti itu syvällä, jopa Karjalan mullasta voimansa ottava.

Pakina voi olla itse-ironinen, sisään päin naurua, "piiri pieni pyörii"-ihmisiä ja itsekehuvia "kiittävä", jopa humoristinenkin?

En minä ole koskaan *kaikkia karjalaisnimiä* yllyttänyt muuttamaan, vain ihmisarvoa loukkaavat, sopimattomat, haukkuvat nimet. Niitä

on ollut paljon ja joutavia on vieläkin runsaasti, jossa ajattelussa minulla on varmasti puoltajia. On niin *noloja* nimiä, että ne on pitänyt tuoda kaukaa, koska sana ei ollut käytössä vielä viime vuosisadan aikoihin.

Sanon vieläkin, että sopimaton sukunimi on kirous, me emme saa lastemme otsaan mitään pysyvää kastimerkkiä polttaa. Emme saa tuhota itsekeskeisyydessämme tulevien sukupolvien elämää. Se on synti, eikä neljännen käskyn rikkomista.

Kuinka monta koulunkäyntiä on jäänyt puolitiehen? Monta suururheilijan alkua on lamaantunut? Monta ihmistä on päätenyt harmittomalle puliukkotasolle? Näistä ei ole tilastoja! Jos kumminkin painettaisiin kirjaksi kaikki se hävytön ja kaksimieliäinen aineisto jota on pyöritetty karjalaisten sukunimiäiheeseen ympärillä vuosikymmeniä, se vasta olisi sovittamista ja säveltä-

mistä. — Jopa karjalaisuuden tuho?

Kalevalaa ja Kanteletarta on arvostettu suurteoksina, jota ne tietysti onkin, mutta painettu on vain noin puolet kerätystä aineistosta ja loppu on arkistoituna tutkijoita varten, koska sitä ei kukaan painettuna lukisi.

Kalevalan sankarit on esiin tuotu luonne-nimisinä. Onko ne etu- vai sukunimiä, sen saavat oppineet selvittää. Vain orja Kullervo Kalervon poika kiroaa sukunsa syntyjä syviä. Tässäkin lieenee jonkinlainen perineajatus sisällä.

Savolainen kansanedustaja Ovasainen sai kantelettaressa esitetyn nimen Ovaskainen, ja sen ikämäärityllä parooni von Born'in suutumaan!

Esitän vielä muutaman ajatelman ja aiheen ajatteluun nimensä muutaneiden puolesta:

Sakkolassa oli veljessarja ja he lähtivät nurkumatta sotaan isänmaan puolesta. Heitä nukkuu Sakkolan sankarihaudassa, heitä on vaikeasti sotainvalidina, he ovat rakentaneet omin avuin kodin itselleen — ovat paikkakunnan ihmisten esikuvia henkisellä puolella, ovat arvostettuja ja hyväsyntyjä ilman nurkupuheita ihmisten eturiviin kuuluvina tässä elämässä ja toivon ja uskon mukaan myös tulevassa.

Jos "Isä-Sikiö" ei silloin ennen olisi niin silmittömästi suuttunut sukunimeensä, kuin tapahtui, ehkä meillä olisi vain uuttera pientalon emäntä, hänen tyttärensä. — Nyt on kunnioitettu pitkäaikainen kansanedustaja. *Olympiavoittaja* juuri siltä vaikeimmalta aikajaksolta, jolloin elämän oli taas pakko juurtua ja karjalaisuus pelastettava...

Kunnioitan suuresti asiallisia karjalaisnimiä, joita on lukuisasti, kylä työkaluihin liittyvät nimet esim. sopivat hyvin, vaikka moni niilläkin on vesilintua heittänyt...

Vaalimoin mummosta

Joku kyseli kerran tietoja tuosta "Vaalimoin Mummosta". Hän on säilynyt muistissani hyvin, vaikka en tiedä etunimeä ja sukunimeä, olikohan Johansson. (Oli) Varma en ole. Joskus kuulin myös "Erkin-ämmä"-nimen. Mutta ihmisenä on muistoja ajalta, kun isäni vielä oli elossa. "Mummo" kävi kaupassa ja isä kuljetti suurimmat ostokset hänelle kotiin hevosella. Isälläni oli usein asiaa "Peräkorven" eli Sääksjärven sahalle. Talo tarvitsi lauttaa sinne, lauttaa tänne, kun yhä vain lisäsi rakennuksien kuntoa käyttökelpoisemmaksi. Tie sahalle kulki lähellä "Mummon" mökkiä. Nuo matkat isäni kanssa olivat minulle odotettuja. Menomatalla istuimme mukavasti nelipyöräisillä rattaila, mutta takaisin tullessa kävelimme melkein koko matkan, ettei hevonen liikaa rasittuisi. Eikä se

matka pitkältä tuntunutkaan. Olisi pa isäni elänyt kauemmin, niin ei "Vaalimoin Mummo" olisi jäänyt vain hajanaisiksi ihmishahmoksi — ilman nimeä!

Kahvit tarjosi meille mökissä, mikä mielestäni oli hämärä ja salaperäinen. Tytär, joka vaikutti erikoisen hiljaiselta ja hennolta asetteli kupit pöytään. "Mummon" keitellessä kahvia, ja vetäytyi sitten nurkkaansa jotain käsityötä nypläämään. "Mummo" itse oli tanakka, keskikokoinen, vanhemman puoleinen. Löysässä puserossa ja pitkässä, leveässä hameessa. Hän näytti hiukan lihavammalta kuin oikeastaan oli. Hänen puheensa oli jotain murretta, sakkolalaista se ei mielestäni ollut.

Olinhan minäkin kuullut hänen "tietäjä"-taidoistaan ja siksi matkaa jatkettaissa kysäisin, että onko "Vaalimoin Mummo" noita? "Eihän toki hän mikään noita ole hänellä on vain ylimääräisen paljon mielikuvitusta, jota hän runsaasti käyttää. Kun kertoilee asioita, monelta kantilta, niin sattuuhan, että jokin tapahtuman ennustus sattuu oikeaan. — Hänen vastauksensa ovat useimmiten kuin Delfin oraakkelilla, joita voi tulkita erilail-

Eräs karjalaisnytyinen on viitanut Maon sanoihin: "Antaa kaikkien kukkien kukkia." Oikein. Vain rikkaruohot ovat ryytimaasta kitkettävä.

Karjalaisuus on 1000 vuotta kestänyt iloa, laulua, se on runoa, on ollut sota, murhetta, itkua, kärsimystä, poltettuja kyliä, puolustettuja kotikontuja, hävitystä turruttavaa tuskaa monelta puolelta puristavan elämän tapojen hiilloksessa jossa jalometalli on sulanut eroon kuonasta ja sukupolvien saatossa heille kirkastuu sanoma arvoista, kun me olemme tämän ajan jo jättäneet.

Hätä suuri: Kirjoitukset lopussa!

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammastechnikko
TAMPERE
Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

la.” Isäni selitys oli hyvä ja niin ei noituus enää rasittanut mieltäni.

Myöhemmin kuulin tarinoita ”Mummon” ennustustaidosta. Viinaa piti kuuleman mukaan olla ainakin limonaadipullollinen ennenkuin, muka pystyi ennustamaan. Ei hän sitä juonut vaan oli näkevinään pulloa käännellessään tapahtumien kulkua. Olipa kerran ennustanut valjasvarkaan kulkemassa Vuoksen jäätä pitkin kelkkaa vetäen. Liekö todella nähnyt miehen, muttei tunistanut, sillä mies oli hänen tuttunsa, joka tosiaan saatiin kiinni? Tiedon mukaan.

Niin kerrottiin. Varmaan näki, sillä tuskin olisi tuntematta ilmi antanut! Mene ja tiedä, ehkä oli rehellinen ja jos oli varas, niin vastattava on teoista.

Toinen muistissa oleva juttu on, kun Raivolasta oli miehiä tullut kysymään neuvoja tietäjältä kadonneesta naapurista. Miehet olivat Pelkisen Juhon tuttuja ja hän vei miehet perille. ”Mummo” olikin jutellut kaatuneesta puusta ja mutaistesta vedestä. Kun sitten olivat juuri lähdössä kotiin, niin tulikin puhelu Raivolasta, että mies oli jo löydetty Kalkkinin joesta takertuneena kaatuneeseen puuhun. Kuka voi sanoa, etteikö ollut selvänäkijä?!

”Vaalimoin Mummolla” oli myös parantavaa tietoa. Lasse muistelee tositapausta. Hänen serkkutyttöllään oli ystävä, joka sairastui nivelreumaan. Serkku toi autolla liikuntakyvyttömän ystävänsä Kiviniemeen ja ”Vaalimoin Mummon” luo hänet vietiin. Koko päivän oli viettänyt mökillä lähtiessä olivat saaneet ”Mummolta” lääkkeitä joita käski nauttimaan määräyksen mukaan. Kului 2 viikkoa vieraina Pelkisillä ja tyttö tosiaan parani ja pystyi taas kävelemään omin voimin. Ilo oli ollut suuri jokaisella. Avun hakijoita oli kuulemma käynyt ulkomailtakin.

Omalta kohdaltani huomaan myös nyt, että jotain tiesi tai puhui vain ja tarkkasi oikeaan.

Oli kesä 1928. Asuin siis jo kotonani. Olin pihamaalla kun näin vanhan naishenkilön portilla. En tuntenut henkilöä heti, sillä olihan kulunut vuosia sitten viime näkemän. ”Tulimpa katsomaan hyvien ihmisten tytärtä”, oli tulijan tervehdys, mikä heti lämmitti mieleni. Tunsinhan sitten tulijan ”Vaalimoin Mummoksi”. Samalla jo Hilda Häyrinen huuteli kahville, jota oli hetkeä aikaisemmin mennyt keittämään. Kahville ”Mummonkin” pyydettiin.

Siinä kahvipöydän ääressä ”Mummo” puheli enemmän itseksensä kuin meille. Muistan hyvin jutunsa. ”Olet tervejärkinen tyttö, kun tulit kotiasi asumaan, vaikka on niin kolkot muistot. Sinä pyyhit teollasi ikävät muistot pois naapurien muistista. Kuolema on kuolema vain, tapahtui miten tahansa. Ylhäältä se määrätään ja kaikella on tarkoitus.” toisti vielä. ”Sanon Sinulle tyttö, että olet onnellinen tässä kodissa, niin kauan kuin siinä asut, mutta uskallanko sanoa lisää?” — ”Sanokaa vaan”, oli kehoitukseni. Ja Hilda vahvisti: ”Ennusta, ennusta!”

”Meri pelaa suurta osaa elämässäsi. Laiva kuljettaa Sinua. En näe mitään ikävää, vain valoa ja aurinkoa, sinistä vettä ja tyyntä elämää. Älä pelkää, vain hyvää näen”, puheli ”Mummo” silmät puolium-

nessa. Häntä en senjälkeen enää koskaan nähnyt ja siksi melkein unohtui iäksi. Nyt tässä päivänä muutamana välähti muistissa tuo ennustelu. Yhteen aikaan noin 53 vuotta sitten, kun minusta oli tulla ”merimiehen muija” uskoin ennustukseen. Kun niin ei sitten kuitenkaan tapahtunut, niin koko juttu unohtui. Mutta meri ja suuri laivahan sittenkin pelasivat suurta osaa elämässä. Ei se ”Stockholm” jätti-laiva ollut, mutta merialus se oli, joka kuljetti Göteborgista New York’iin.

Mistä sellaiset aavistukset voivat tulla ihmisen tietoisuuteen? Jotain ihmeellistä siinä ”Vaalimoin Mummossa” sittenkin oli. Kuinka mielenkiintoista olisikaan tietää hänen lapsuutensa, nuoruutensa ja sukupuuret. ”Viisas vekkuli, jolla oli ylimääräisen paljon mielikuvitusta ja osasi käyttää sitä.”

Oma uusi ajatukseni on, että aivan kuin televisio ja radiovastaanottimet on viritetty löytämään näkymättömät kuvat, kuulumattomat äänet tuosta tyhjyydeltä tuntuvasta, näkyvästä ilmasta ihmisaisteilla tajuuttaviksi, samoin voi todella kypsä ihminen pystyä ottamaan vastaan tietoja ”Suurelta Voimalta” näkymättömästä maailmasta, suuresta tuntemattomuudesta, voidakseen auttaa kanssaihmisensä. Sellainen on Luojan suuri lahja, vain harvoille suotu. Se on armoa — ansaitsematonta suosiota ja sen käyttö kysyy suurta viisautta ja ihmistuntemusta.

Klaudia Pelkinen

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE

Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Suomen puolesta

Marssitaan, mitään kiirettä ei tunnu olevan, mutta pian nähdään mitä tietä lähdetään.

— Mennäänkö Laatokan rannan suuntaan vaiko tuonne kauemmas korpiteille.

Marssitauko. — Huuska Ylätalon luokse, huutelee lähetti. Ylätalo näyttää kartalta: — Tänä päivänä tulee pitkä marssi Syskyjärven maastoon, jossa yövytään. Pitkä marssi, mutta marssitaan pitkä päivä. Huomisesta ei ole tietoa, mutta suunta on Laatokan rantaan.

Sotilaat marssii. Hiki virtaa, nyt taas on mistä virrata. Kyllä puoleen päivään riittää, ja sitten se loppuu. Ei siitä mihinkään pääse.

Vesi varastoitui levon aikana. Se on ihminen sellainen, että häneen varastoituu vettä. Joka hikenä vuotaa kuiviin ja sitten on nahka kuin parkittu...

Tulee lyhyt tauko. Siihen vaan ojapenkalle. Kuka istuu, kuka on selällään.

On hyvä kun ei ole vihollisen lentokoneita. Saa marssia rauhassa. Näin puhelee Aleks Pitkänen siinä selällään ollen ja katselee kirkkaalle taivaalle.

— Se on hyvä, ettei ole ilmavaaraa, sillä se tietäisi monta metsään juoksua, Hannes Lemmetti jatkaa niinkuin Aleksin puheen painoksi.

Yksi marssirupeama vielä, sitten onkin ruokailu. Aurinko on korkealla eikä helpota marssijan matkaa.

Tuntuu paremmalta vain juonti, mutta sotilaan on myös syötävä, sillä muuten ei reppu heilu vaikka ei meillä reppua olekaan. Se on siviilisanonta. Meillä on aseet, lippaat irtopatruunat ja käsikranaatteja. Se

on sellainen yleisesine ja välttämätön — korvaamaton.

Marssitaan taas. Etsitään tiestä pölyämättömiä tienreunoja. Sielläkin pölyää, mihinkään ei pääse pölyltä, ja aurinko porottaa.

Tulee taas ruokailutauko.

— Tähän vaan kanervikkoon, näyttää Huuska. — Saappaat jalasta. Rätit puun oksille kuivumaan. Samoin pusakat ja paidat seuraavat, syönnin aikana kuivuvat.

Syönti käy nopeasti. On jo totuttu tapa, on oltava nopea liikkeiltään.

Syönnin päälle on tauko. Kun marssin pituus tiedetään, ei turhaan hoppuilla. Antaa mennä iltaviileän aikaan pitempään.

— Tauon aikana saamme mehua ja rinkiä, sanoo lähetti kulkiesaan.

— Narraavat, ehtii Aleks sanoamaan. — Missä täällä on mehuja?

— Usko tai älä, mutta saatte.

— Onko tuo poika tosissaan vai narraako meitä, jatkaa Hannes. Marssijat levittäytyvät tauolle tien kahtapuolta mäntymetsän suojaan.

— Nyt nähdään, että puhuiko lähetti totta. Mistä tänne mehut?

— Komppania joukkuettain jonoon ja mukit mukaan, kuuluu etupäästä.

— On sittenkin totta, mitä lähetti sanoi, Aleks puheli ja kaivoi mukin leipälaukustaan.

— Totta se on, jonoon vaan. — Ei olisi uskonut, että meille tulee kanttiini. Taitaa olla ensimmäinen tässä sodassa, puhelee Huuska.

— Niillä on Korpiselästä saatuja

sotasaalishevoset, mutta mies kumminkin ”kuljettajana”.

— Sitä se vielä puuttuisi, että lotat ajaa porottaisivat letti heiluen. Ketä ne mehunjakajat muuten on?

— Tietääkö kuka, kyselee Pekka Virolainen, kun jono hiljakseen etenee. Tietääkö Huuska?

— Kyllä minä sen verran kuulin, että pataljoonan komentajalla on rouva mukana. Nimi on Helena ja toinen lotta on Vuokko Paasio. Onhan he!

— On lotilla urakka näin suurelle porukalle mehua tarjota.

— On, vahvistaa Hannes siihen. Vuokko kauhoo mehua ja Helena pistää rinkelin jokaisen käteen.

Siinä ihmetellään:

— Jo on juhlat korvessa.

Huuska tulee vuorollaan jakajan luo ja rohkenee sanomaan:

— Paljon te lotat nyt olette vaijaa meidän puolesta nähneet. Paljon kiitoksia minun ja poikien puolesta. Käykää toistenkin!

— Kyllä käydään ja kiitoksia kiittämistä.

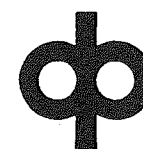
Mehut menevät äkkiä pölyisistä kurkuista alas.

— Kuulkaas pojat, Aleks alkaa rinkiä haukattuaan. — He ovat paistaneet rinkelit niistä vehnäjauhoista, mitä löytyi Suistamolta. On siinä ollut hommaa kerrakseen. Ei uskoisi?

— Majurin rouva ja on hän joku korkeamman kihon tuo Vuokkon.

Mehut on juotu ja rinkelit syöty. Kaikki on totta.

Marssi jatkuu Syskyjärven maastoon, joka on jo lähellä.

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

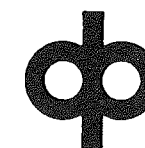
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

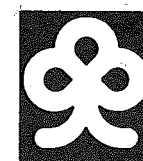
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1984 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.